

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра ботаники

ГОМОНОВА
Виктория Сергеевна

СИСТЕМАТИЧЕСКИЕ И МОРФО-БИОЛОГИЧЕСКИЕ
ОСОБЕННОСТИ РОДА *SEDUM L.*
Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
доцент В.Н. Тихомиров

Допущена к защите
«__» _____ 2020 г.
Зав. кафедрой ботаники

Кандидат биологических наук, доцент
_____ В.Н. Тихомиров

Минск, 2020 г.

ОГЛАВЛЕНИЕ

ВВЕДЕНИЕ.....	6
ГЛАВА 1 ОБЗОР ЛИТЕРАТУРЫ	8
ГЛАВА 2 КРАТКОЕ ОПИСАНИЕ РАЙОНА ИССЛЕДОВАНИЙ	17
ГЛАВА 3 МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЙ	19
ГЛАВА 4 РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЙ.....	20
ВЫВОДЫ.....	33
СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ	34

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 35 с., 4 рис., 13 табл., 12 источников.

СЕМЕЙСТВО CRASSULACEAE, РОД SEDUM L, SEDUM ACRE, МОРФОМЕТРИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ.

Объект исследования: род *Sedum L.*

Место исследования: окрестности леса неподалеку от деревни Городок Глусского района Могилевской области и окрестности биологического факультета БГУ, расположенного по адресу Республика Беларусь, Минская область, г. Минск, ул. Курчатова д. 10

Цель: установить особенности и закономерности изменчивости морфометрических показателей отдельных популяций *Sedum acre*.

Задачи:

1. Анализ литературных данных по соответствующей тематике, установление числа видов, произрастающих непосредственно на территории Беларуси;
2. Сбор материала;
3. Оценка изменчивости 2 популяций *Sedum acre* по комплексу морфологических признаков;

Сбор материала проводился стандартными ботаническими методами в период летней практики во временном промежутке с июля по август 2019 года.

Для описания показателей было взято 40 опытных образцов из двух различных ареалов произрастания.

На основе анализа комплекса морфологических признаков показаны отличия двух популяций *Sedum acre L.*, которые, вероятно, могут быть связаны с различиями их уровня ploидности. Различия выявлены по таким признакам, как форма лепестка (степень его вытянутости), ширина листа, длина лепестка, количество лепестков в соцветии, форма листа (отношение длины листа к его толщине) и ширина лепестка.

Выявленные отличия изученных популяций, вероятно, могут быть связаны с различиями их уровня ploидности. Полученные данные могут быть использованы для дальнейшего биосистематического изучения данного вида с целью познания путей, механизмов и закономерностей его адаптивной эволюции на территории республики.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца 35 с., 4 мал., 13 табл., 12 крыніц.

СЯМЕЙСТВА CRASSULACEAE, РОД SEDUM L, SEDUM ACRE,
МОРФОМЕТРИЧЕСКИЕ ПАКАЗЧЫКІ, ЦЫТАГЕНЕТЫЧНАЯ
АРГАНІЗАЦЫЯ.

Аб'ект даследавання: род *Sedum L.*

Месца даследавання: наваколлі лесу непадалёк ад вёскі Гарадок Глускага раёна Магілёўскай вобласці і наваколлі біялагічнага факультэта БДУ, размешчанага па адрасе Рэспубліка Беларусь, Мінская вобласць, г. Мінск, вул. Курчатава. д. 10.

Мэта: устанавіць асаблівасці і заканамернасці залежнасці морфаметрычных паказчыкаў асобных відаў раслін ад іх цытагенетычнай арганізацыі.

Задачы:

1. Аналіз літаратурных даных па адпаведнай тэматыцы, устанаўленне колькасці відаў, якія растуць непасрэдна на тэрыторыі Беларусі;
2. Збор матэрыялу;
3. Ацэнка зменлівасці 2 папуляцый *Sedum acre* па комплексу марфалагічных прыкмет;

Збор матэрыялу праводзіўся стандартнымі батанічнымі метадамі ў перыяд летняй практыкі ў часовым прамежку з ліпеня па жнівень 2019 года. Для апісання паказчыкаў было ўзята 40 вопытных узораў з двух розных арэалаў вырасцання. На аснове аналізу комплексу марфалагічных прыкмет паказаны адрозненні двух папуляцый *Sedum acre L.*, якія, верагодна, могуць быць звязаныя з адрозненнямі іх ўзроўню плоіднасці. Адрозненні выяўлены па такіх прыкметах, як форма пялёстка (ступень яго выцягнутасці), шырыня ліста, даўжыня пялёстка, колькасць пялёсткаў у суквецці, форма ліста (стаўленне даўжыні ліста да яго таўшчыні) і шырыня пялёстка. Выяўленыя адрозненні вывучаных папуляцый, верагодна, могуць быць звязаныя з адрозненнямі іх ўзроўню плоіднасці. Атрыманыя даныя могуць быць выкарыстаны для далейшага біясістэматычнага вывучэння дадзенага віду з мэтай пазнання шляхоў, механізмаў і заканамернасцяў яго адаптыўнай эвалюцыі на тэрыторыі рэспублікі.

ABSTRACT

Graduate work 35 p., 4 pic., 13 table., 12 sources.

FAMILY *CRASSULACEAE*, GENUS *SEDUM L.*, *SEDUM ACRE*, MORPHOMETRIC INDICATORS, CYTOGENETIC ORGANIZATION.

Object of study: genus *Sedum L.*

Place of study: the vicinity of the forest near the village of Gorodok, Glussky district of the Mogilev region and the vicinity of the biological faculty of BSU, located at the address: Republic of Belarus, Minsk region, Minsk, st. Kurchatova 10.

Purpose: to establish the features and patterns of dependence of morphometric indicators of individual plant species on their cytogenetic organization.

Tasks:

1. Analysis of literature data on relevant topics, establishing the number of species growing directly on the territory of Belarus;
2. Collection of material;
3. Assessment of the variability of 2 populations of *Sedum acre* by a complex of morphological characters;

The material was collected using standard botanical methods during the summer practice in the period from July to August 2019.

To describe the indicators, 40 prototypes were taken from two different habitats.

Based on the analysis of the complex of morphological characters, differences between two populations of *Sedum acre L.* are shown, which are likely to be associated with differences in their ploidy level. Differences were revealed by such signs as the shape of the petal (degree of elongation), leaf width, length of the petal, number of petals in the inflorescence, shape of the leaf (ratio of leaf length to its thickness) and width of the petal.

The revealed differences in the studied populations can probably be associated with differences in their level of ploidy. The data obtained can be used for further biosystematic study of this species in order to learn the ways, mechanisms and patterns of its adaptive evolution in the republic.